

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นครั้งแรก ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ.2440 ได้ทรงพระราชทานดำริการปกครองรูปแบบสุขาภิบาล ต่อมาประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย (Democracy) เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 เป็นผลให้มีการตื่นตัวในการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงได้จัดการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรก โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลพุทธศักราช 2476 ดังนั้นสุขาภิบาลจึงหยุดชะงักลง โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นแทน คือ จัดให้มีเทศบาลนครเทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ซึ่งรัฐบาลในขณะนั้นมุ่งหมายที่จะยกฐานะตำบลต่าง ๆ ที่มีอยู่ประมาณ 4,800 ตำบล ขึ้นเป็นเทศบาล โดยไม่ได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นในรูปใดๆ อีกเลย ในปี พ.ศ. 2489 คงเปิดเป็นเทศบาลได้เพียง 117 แห่งเท่านั้น

การพัฒนารูปแบบการปกครองได้ดำเนินเรื่อยมาตั้งแต่ พ.ศ.2486 ถึง พ.ศ.2496 โดยมีการแก้ไขหลายครั้ง จนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2540 นั้น ตามมาตรา 282 ถึง มาตรา 290 รวม 9 มาตรา ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น และตามมาตรา 285 นับว่าเป็นการแก้ไขรูปแบบของการปกครองของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

สำหรับรูปแบบขององค์การปกครองท้องถิ่นหรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ในประเทศไทยมีอยู่ 4 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. องค์การบริหารส่วนตำบล
4. การปกครองรูปแบบพิเศษ

เทศบาลถือได้ว่าเป็นการปกครองที่มีลักษณะรูปแบบคล้ายรูปแบบการปกครองประเทศมากที่สุด และมีความสำคัญใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ซึ่งส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นในรูปของเทศบาลนั้น ได้กำหนดแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภทตามความเจริญของท้องถิ่น ดังนี้

1. เทศบาลตำบล
2. เทศบาลเมือง
3. เทศบาลนคร

จากสุขาภิบาลบ้านกาดเป็นอีกแห่งหนึ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลปี พ.ศ.2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542

การเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1. โครงสร้างองค์การบริหาร ซึ่งแต่เดิมสุขาภิบาลจะมีคณะกรรมการสุขาภิบาลเป็นผู้บริหารและอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมของข้าราชการประจำ แต่ในรูปแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นผู้บริหารงาน
2. บทบาทหน้าที่ เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างและการแบ่งส่วนการบริหารระหว่างเทศบาลกับสุขาภิบาลแล้ว จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของเทศบาลมีกว้างขวางมากกว่าสุขาภิบาล
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารในรูปแบบของเทศบาลตำบล สามารถส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลได้มากกว่าการบริหารในรูปแบบสุขาภิบาล

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ขยายจราจร ทัศนียภาพ ชุมชนแออัด ยาเสพติด กลุ่มอิทธิพล ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ระบบสาธารณูปโภค การเสื่อมสลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ ในท้องถิ่นของตนเองรวมทั้งการพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพรองรับชุมชนที่จะขยายต่อไปในอนาคตจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาหลังจากการเปลี่ยนแปลงยกฐานะตนเองจากสุขาภิบาล มาเป็นเทศบาลของตำบลบ้านกาดว่า ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลมากน้อยเพียงใด

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ประชาชนในเขตเทศบาลได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ยังไม่เข้าใจโครงสร้างรูปแบบการบริหารและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาล
2. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และโครงสร้างการบริหารแบบเทศบาล
3. เป็นแนวทางสำหรับภาครัฐในการส่งเสริมเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และโครงสร้างการบริหารรูปแบบของเทศบาล